

IFLA/FAIFE pareiškimas dėl bibliotekų ir intelektualinės laisvės

IFLA palaiko, gina ir skatina JT Žmogaus teisių deklaracijoje teigiamą intelektualinę laisvę.

IFLA pareiškia, kad kiekvienas žmogus turi teisę gauti žinias, prieigą prie kūrybinės ir intelektualinės veiklos kūrinių bei teisę viešai reikšti savo pažiūras.

IFLA tiki, kad teisė žinoti ir išraiškos laisvė yra dvi to paties principo pusės. Teisė žinoti yra minties laisvės sąlyga; mąstymo ir išraiškos laisvė yra būtinos laisvo informacijos prieinamumo sąlygos.

IFLA įsitikinusi, kad ištikimybė intelektualinei laisvei yra bibliotekininkystės ir informacijos specialistų pareiga.

Todėl IFLA ragina bibliotekų ir informacijos centrų darbuotojus laikytis intelektualinės laisvės, nevaržomos prieigos prie informacijos bei išraiškos laisvės principų ir pripažinti bibliotekų vartotojų duomenų konfidencialumą (slaptumą).

IFLA ragina savo narius skleisti ir skatinti šių principų taikymą. Tuo IFLA patvirtina, kad:

- Bibliotekos teikia prieigą prie informacijos, idėjų ir kūrybos. Jos yra žinių, minties ir kultūros centrai.
- Bibliotekos esmingai prisideda prie mokymosi visą gyvenimą, nepriklausomų sprendimų priėmimo ir individų bei grupių kultūrinio augimo.
- Bibliotekų parama intelektualinės laisvės sklaidai ir palaikymui padeda užtikrinti esmines demokratijos vertybes ir visuotines piliečių teises.
- Bibliotekų pareiga – garantuoti ir palengvinti prieigą prie žinių ir intelektualinės veiklos kūrinių. Todėl bibliotekos kaupia ir kaupys, saugos ir padarys prieinamu pačius įvairiausius dokumentus, atspindinčius visuomenės pliuralizmą ir įvairovę.
- Bibliotekos rūpinasi, kad dokumentų atranka ir teikiamos paslaugos būtų grindžiamos profesiniais standartais, o ne politiniais, doroviniais ar religiniais įsitikinimais.
- Bibliotekos kaupia, tvarko ir skleidžia informaciją laisvai, jos prieštarauja bet kokio pobūdžio cenzūrai.
- Bibliotekos rūpinasi, kad jų fondai, patalpos ir paslaugos būtų lygiai prieinamos visiems vartotojams. Negali būti jokios diskriminacijos dėl žmogaus rasės, įsitikinimų, lyties, amžiaus ar kitų priežasčių.
- Bibliotekų vartotojai turi teisę į privatumą ir anonimiškumą. Bibliotekininkai ir kiti bibliotekų darbuotojai negali atskleisti vartotojų asmenybės ar jų paimtų dokumentų trečioms šalims.
- Bibliotekos, kurios yra finansuojamos iš visuomenės lėšų ir tarnauja visuomenei, įsipareigoja laikytis šių principų.
- Bibliotekininkai ir kiti profesionalūs darbuotojai vykdo savo įsipareigojimus tiek darbdaviams, tiek vartotojams. Konflikto atveju turi nulemti įsipareigojimai vartotojui.

Parengė IFLA/FAIFE, patvirtino IFLA Vykdomoji taryba 1999 m. kovo 25 d. Hagoje (Nyderlandai)

Iš anglų k. vertė Audronė Glosienė